

2. Bölüm

Erişkinlerde Temel Yaşam Desteği

T. Olasveengen, M. Castrén, A. Handley, A. Kuzovlev,
KG. Monsieurs, G. Perkins, V. Raffay, G. Ristagno, F. Semeraro,
M. Smyth, J. Soar, H. Svavarsdóttir

- Bu kılavuz 24 Nisan 2020'de oluşturulmuştur ve COVID-19 ile ilgili çıkan bilgi ve deneyime bağlı olarak geliştirilecektir. Ülkeler pandeminin farklı aşamalarında olduklarından, uygulamada bazı uluslararası farklılıklar olabilir.

Şiddetli Akut Solunum Yetmezliği Sendromu Koronavirüs 2'ye (SARS-CoV-2) bağlı enfeksiyon oranları Avrupa genelinde çok değişkendir. COVID-19'un doğrulanmadığı hastaların tedavisi için genel önerilerin lokal risk değerlendirmelerine göre ayarlanması gerekebilir. Avrupa Resüsitasyon Konseyi COVID-19 şüpheli ve kesin hastalar için ILCOR'un güncel kanıt ve yorumlarına dayanarak temel yaşam desteğinde (TYD) aşağıdaki değişiklikleri tavsiye etmektedir.^{1,2,3}

6

Yetişkinlerde COVID-19 şüpheli veya kesin olgulara olay yerindeki kurtarıcılar tarafından uygulanan TYD için genel öneriler:

- Kişi yanıtız ve normal solumuyorsa kardiyak arrest tespit edilir.
- Yanıtızlık kişiyi sarsarak ve seslenerek değerlendirilir. Solunum değerlendirilirken normal nefes alıp almadığına bakınız. Enfeksiyon riskini en aza indirmek için hava yolunu açmayınız ve yüzünüzü kazazedenin ağzı ya da burnuna yaklaştırmayınız.
- Kazazede yanıtız ve normal solumuyorsa acil çağrı merkezini arayınız.
- Tek kurtarıcının uyguladığı resüsitasyon sırasında mümkünse acil çağrı merkezi ile telefonun hoparlör fonksiyonu kullanılarak iletişim kurulmalıdır.
- Olay yerindeki kurtarıcılar göğüs kompresyonu ve OED ile defibrilasyon öncesi kazazedenin ağzına ve burnuna bir örtü/havlu yerleştirmeyi düşünmelidir. Bu göğüs kompresyonları esnasında virüsün solunum yoluyla dağılım riskini azaltır.

- Olay yerindeki kurtarıcılar acil çağrı merkezi tarafından verilen önerileri izlemelidir.
- Olay yerindeki kurtarıcılar KPR uyguladıktan sonra en kısa sürede ellerini sabun ve su ile yıkamalı veya alkol bazlı bir el jeli ile dezenfekte etmeli ve şüpheli ya da kesin COVID-19 ile temas nedeniyle tarama hakkında bilgi almak için yerel sağlık yetkililerine başvurmalıdır.

Yetişkinlerde şüpheli veya kesin COVID-19 olgularında acil çağrı merkezi personeli için öneriler:

- Eğitimsiz kurtarıcılar için sadece kompresyon talimatları veriniz.
- Kurtarıcıları mümkün olduğunda en yakın otomatik eksternal defibrilatöre (OED) yönlendiriniz.
- COVID-19 riski, acil çağrı merkezi ekibi tarafından mümkün olduğunca erken değerlendirilmelidir; enfeksiyon riski varsa, müdahale eden sağlık personeli solunum yolu önlemlerine uygun kişisel koruyucu ekipman (KKE) sağlamak için derhal uyarılmalıdır.
- İlk müdahale ekipleri veya eğitilmiş gönüllüler, yalnızca KKE'lere erişimleri ve kullanımları konusunda eğitimleri varsa tıbbi acil durumlara gönderilmelidir. İlk müdahale ekipleri veya eğitilmiş gönüllüler şüpheli veya kesin COVID-19 hastalarına müdahale esnasında sadece damlacık önlemleri KKE'ye sahipse, sadece defibrilasyon uygulamalı (endikasyon varsa) ve göğüs kompresyonu uygulamamalıdır.

Yetişkinlerde şüpheli veya kesin COVID-19 olgularına TYD uygulamasında sağlık personeli için öneriler:

- Kardiyak arrest hastalarına (hastane içi/hastane dışı) yanıt veren ekipler, yalnızca solunum yolu önlemlerine uygun KKE'lere erişimi olan ve bu konuda eğitilmiş sağlık çalışanlarından oluşmalıdır.
- Defibrilatör pedlerini yapıştırmak ve bir OED veya defibrilatörden şok vermek aerosol üreten bir işlem değildir ve damlacık önlemlerine uygun KKE (sıvıya dayanıklı cerrahi maske, göz koruması, kısa kollu önlük ve eldivenler) ile yapılabilir.
- Kardiyak arresti yaşam belirtilerinin ve normal solunumun yokluğunu izleyerek tanıyınız.

- Sağlık profesyonelleri, resüsitasyon sırasında aerosol üreten işlemler (göğüs kompresyonları, hava yolu ve ventilasyon girişimleri) için daima havadaki partikül önlemine yönelik KKE'leri kullanmalıdır.
- Aerosol oluşum riskini en aza indirmek için ventilasyon sırasında göğüs kompresyonlarına ara vererek 30:2 oranında bir balon valf maske ve oksijen ile ventilasyon ve göğüs kompresyonu uygulayınız. Balon valf maske ile ventilasyon konusunda daha az deneyimli olan TYD ekiplerinde ya da balon maske ventilasyonu rahat değilse, aerosol oluşumu riski nedeniyle balon valf maske kullanmamalıdır. Bu ekipler hastanın yüzüne oksijen maskesi yerleştirerek oksijen vermeli ve sadece kompresyon uygulayarak KPR yapmalıdır.
- Virüs yayılma riskini en aza indirmek için kendiliğinden şişen balon ile maske arasına yüksek etkinlikli partikül hava (HEPA) filtre veya ısı ve nem değiştirici (HME) filtre yerleştiriniz.
- Maskeyi tutmak ve balon maske ile ventilasyon esnasında hava kaçağını önlemek için iki elinizi kullanınız. Bu, ikinci bir kurtarıcı gerektirir - kompresyon uygulayan kişi, her 30 kompresyondan sonra bekleme periyodunda balon sıkarak ventilasyonu uygulayabilir.
- Ortamda defibrilatör veya OED varsa kullanınız ve talimatları uygulayınız.

KAYNAKLAR

1. COVID-19 infection risk to rescuers from patients in cardiac arrest. <https://costr.ilcor.org/document/covid-19-infection-risk-to-rescuers-from-patients-in-cardiac-arrest> (accessed April 19th 2020).
2. Couper K, Taylor-Phillips S, Grove A, Freeman K, Osokogu O, Court R, Mehrabian A, Morley PT, Nolan JP, Soar J, Perkins GD. COVID-19 in cardiac arrest and infection risk to rescuers: a systematic review Resuscitation <https://doi.org/10.1016/j.resuscitation.2020.04.022>.
3. Perkins GD et al. International Liaison Committee on Resuscitation: COVID-19 Consensus on Science, Treatment Recommendations and Task Force Insights. Resuscitation 2020 in press.